

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قانون آیین دادرسی کیفری تحریری
مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴

تدوین: گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

انتشارات چتر دانش

◆ عنوان قراردادادی: ایران. قوانین و احکام

Iran. Laws, etc

◆ عنوان و نام پدیدآور: قانون آیین دادرسی کیفری تحریری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ تدوین گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش.

◆ مشخصات نشر: تهران: چتر دانش، ۱۳۹۷.

◆ مشخصات ظاهری: ۲۹۹ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵س.م.

◆ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۲۱۴-۸

◆ وضعیت فهرست نویسی: فیپا

◆ یادداشت: چاپ قبلی: تهران: چتر دانش، ۱۳۹۶. ۴۷۴ص؛ ۱۲×۱۶/۵س.م.

◆ موضوع: آیین دادرسی جزایی -- ایران

◆ موضوع: Criminal procedure -- Iran

◆ موضوع: حقوق جزا -- ایران

◆ موضوع: Criminal law -- Iran

◆ شناسه افزوده: موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش. گروه علمی

◆ رده بندی کنگره: KMH۴۶۰۴ ۱۳۹۷

◆ رده بندی دیویی: ۳۴۵/۵۵۰۵

◆ شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۳۳۹۶۳

◆ نام کتاب: قانون آیین دادرسی کیفری تحریری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴

◆ ناشر: چتر دانش

◆ تدوین: گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

◆ نوبت و سال چاپ: هفتم- ۱۴۰۲

◆ شمارگان: ۲۰۰۰

◆ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۲۱۴-۸

◆ قیمت: ۱۵۵۰۰۰ تومان

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینیری جاوید(اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند. منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه علمی بیش از پیش به منصفه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

۸.....	قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲.....
۸.....	بخش اول: کلیات.....
۸.....	فصل اول: تعریف آیین دادرسی کیفری و اصول حاکم بر آن.....
۱۰.....	فصل دوم: دعوای عمومی و دعوای خصوصی.....
۱۸.....	بخش دوم: کشف جرم و تحقیقات مقدماتی.....
۱۸.....	فصل اول: دادسرا و حدود صلاحیت آن.....
۲۰.....	فصل دوم: ضابطان دادگستری و تکالیف آن.....
۳۵.....	فصل سوم: وظایف و اختیارات دادستان.....
۴۷.....	فصل چهارم: وظایف و اختیارات بازپرس.....
۴۷.....	مبحث اول: اختیارات بازپرس و حدود آن.....
۵۷.....	مبحث دوم: صلاحیت بازپرس.....
۶۱.....	فصل پنجم: معاینه محل، تحقیق محلی، بازرسی و کارشناسی.....
۷۹.....	فصل ششم: احضار و تحقیق از متهم، شهود و مطلعان.....
۷۹.....	مبحث اول: احضار، جلب و تحقیق از متهم.....
۹۴.....	مبحث دوم: احضار و تحقیق از شهود و مطلعان.....
۹۹.....	فصل هفتم: قرارهای تأمین و نظارت قضایی.....
۱۱۹.....	فصل هشتم: اقدامات بازپرس و دادستان پس از ختم تحقیقات.....
۱۲۷.....	فصل نهم: تحقیقات مقدماتی جرایم اطفال و نوجوانان.....

۱۲۹	فصل دهم: وظایف و اختیارات دادستان کل کشور
۱۳۲	بخش سوم: دادگاه‌های کیفری، رسیدگی و صدور رأی
۱۳۲	فصل اول: تشکیلات و صلاحیت دادگاه‌های کیفری
۱۴۳	فصل دوم: رسیدگی به ادله اثبات
۱۴۹	فصل سوم: رسیدگی در دادگاه‌های کیفری
۱۴۹	مبحث اول: کیفیت شروع به رسیدگی
۱۵۸	مبحث دوم: ترتیب رسیدگی
۱۶۴	مبحث سوم: صدور رأی
۱۶۷	فصل چهارم: رسیدگی در دادگاه کیفری یک
۱۶۷	مبحث اول: مقدمات رسیدگی
۱۷۲	مبحث دوم: ترتیب رسیدگی
۱۷۵	مبحث سوم: صدور رأی
۱۷۶	فصل پنجم: رأی غیابی و واخواهی
۱۷۸	فصل ششم: رسیدگی در دادگاه اطفال و نوجوانان
۱۷۸	مبحث اول: تشکیلات
۱۷۹	مبحث دوم: ترتیب رسیدگی
۱۸۱	فصل هفتم: احاله
۱۸۳	فصل هشتم: رد دادرس
۱۸۶	بخش چهارم: اعتراض به آراء
۱۸۶	فصل اول: کلیات

فصل دوم: کیفیت رسیدگی دادگاه تجدیدنظر استان.....	۱۹۴
فصل سوم: کیفیت رسیدگی دیوان عالی کشور.....	۲۰۰
فصل چهارم: اعاده دادرسی.....	۲۰۶
بخش پنجم: اجرای احکام کیفری و اقدامات تأمینی و تربیتی.....	۲۱۱
فصل اول: کلیات.....	۲۱۱
فصل دوم: اجرای مجازات حبس.....	۲۲۲
فصل سوم: اجرای محکومیت‌های مالی.....	۲۲۹
فصل چهارم: اجرای سایر احکام کیفری.....	۲۳۴
فصل پنجم: اجرای قرار تعلیق اجرای مجازات، آزادی مشروط، قرار تعویق صدور حکم، نظام نیمه آزادی و آزادی تحت نظارت سامانه های الکترونیکی.....	۲۳۷
بخش ششم: هزینه دادرسی.....	۲۴۱
بخش هفتم: سایر مقررات.....	۲۴۴
قانون آیین دادرسی جرایم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی مصوب ۱۳۹۳.....	۲۴۷
بخش هشتم: آیین دادرسی جرایم نیروهای مسلح.....	۲۴۷
فصل اول: کلیات.....	۲۴۷
فصل دوم: تشکیلات دادسرا و دادگاههای نظامی.....	۲۴۹
فصل سوم: صلاحیت.....	۲۵۶
فصل چهارم: کشف جرم و تحقیقات مقدماتی.....	۲۵۸

۲۵۸.....	مبحث اول: ضابطان نظامی و تکالیف آنان.....
۲۶۳.....	مبحث دوم: کارشناسی.....
۲۶۳.....	مبحث سوم: احضار.....
۲۶۵.....	مبحث چهارم: قرار بازداشت موقت.....
۲۶۶.....	مبحث پنجم: مرور زمان.....
۲۶۸.....	فصل پنجم: وکالت در دادسرا و دادگاه نظامی.....
۲۶۹.....	فصل ششم: ترتیب رسیدگی، صدور و ابلاغ رأی.....
۲۷۱.....	فصل هفتم: تجدیدنظر و اعاده دادرسی.....
۲۷۳.....	فصل هشتم: اجرای احکام.....
۲۷۵.....	فصل نهم: زندان‌ها و بازداشتگاه‌های نظامی.....
۲۷۷.....	بخش نهم: دادرسی الکترونیکی.....
۲۸۵.....	بخش دهم: آیین دادرسی جرایم رایانه‌ای.....
۲۹۴.....	بخش یازدهم: آیین دادرسی جرایم اشخاص حقوقی.....
۲۹۷.....	بخش دوازدهم: سایر مقررات.....
۲۹۹.....	منابع.....

قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴

بخش اول: کلیات

فصل اول: تعریف آیین دادرسی کیفری و اصول حاکم بر آن

ماده ۱ آیین دادرسی کیفری مجموعه مقررات و قواعدی است که برای کشف جرم، تعقیب متهم، تحقیقات مقدماتی، میانجیگری، صلح میان طرفین، نحوه رسیدگی، صدور رأی، طرق اعتراض به آراء، اجرای آراء، تعیین وظایف و اختیارات مقامات قضایی و ضابطان دادگستری و رعایت حقوق متهم، بزه‌دیده و جامعه وضع می‌شود.

مواد مرتبط: ماده ۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و مواد ۲۲، ۲۸، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۹، ۹۰، ۳۳۵ الی ۳۸۱، ۴۲۷ و ۴۲۸ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

.....

.....

.....

.....

ماده ۲ دادرسی کیفری باید مستند به قانون باشد، حقوق طرفین دعوا را تضمین کند و قواعد آن نسبت به اشخاصی که در شرایط مساوی به سبب ارتکاب جرایم مشابه تحت تعقیب قرار می‌گیرند، به صورت یکسان اعمال شود.

مواد مرتبط: اصول ۱۹، ۲۰، ۳۶ و ۱۶۶ ق.ا، ماده ۱۲ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ و ماده ۲۵۰ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

.....

.....

.....

.....

ماده ۳ مراجع قضایی باید با بی طرفی و استقلال کامل به اتهام انتسابی به اشخاص در کوتاه‌ترین مهلت ممکن، رسیدگی و تصمیم مقتضی اتخاذ نمایند و از هر اقدامی که باعث ایجاد اختلال یا طولانی شدن فرایند دادرسی کیفری می‌شود، جلوگیری کنند.

مواد مرتبط: اصل ۱۶۴ ق.ا و مواد ۹۳ و ۹۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: انتسابی: نسبت داده شده

ماده ۴ اصل، برائت است. هرگونه اقدام محدود کننده، سالب آزادی و ورود به حریم خصوصی اشخاص جز به حکم قانون و با رعایت مقررات و تحت نظارت مقام قضایی مجاز نیست و در هر صورت این اقدامات نباید به گونه‌ای اعمال شود که به کرامت و حیثیت اشخاص آسیب وارد کند.

مواد مرتبط: بند ۲ ماده ۱۴ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی مصوب ۱۹۶۶، اصل ۳۷ ق.ا، بند ۲ ماده واحده قانون احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳ و مواد ۵۷۰ الی ۵۸۷ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵

واژگان دشوار: سالب: سلب کننده

ماده ۵ متهم باید در اسرع وقت، از موضوع و ادله اتهام انتسابی آگاه و از حق دسترسی به وکیل و سایر حقوق دفاعی مذکور در این قانون بهره‌مند شود.

مواد مرتبط: اصل ۳۵ ق.ا و مواد ۴۶، ۴۸، ۱۹۰، ۱۹۵ و ۳۵۹ ق.ا.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۶ متهم، بزه‌دیده، شاهد و سایر افراد ذی ربط باید از حقوق خود در فرآیند دادرسی آگاه شوند و ساز و کارهای رعایت و تضمین این حقوق فراهم شود.

مواد مرتبط: ماده ۹۷ ق.ا.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: بزه‌دیده: زیان‌دیده از جرم/ ذی‌ربط: دارای ارتباط و مرتبط/ ساز و کار: راه و روش،
طریقه

.....

.....

.....

.....

ماده ۷ در تمام مراحل دادرسی کیفری، رعایت حقوق شهروندی مقرر در «قانون احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۵» از سوی تمام مقامات قضایی، ضابطان دادگستری و سایر اشخاصی که در فرآیند دادرسی مداخله دارند، الزامی است. متخلفان علاوه بر جبران خسارات وارده، به مجازات مقرر در ماده (۵۷۰) قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ محکوم می‌شوند، مگر آن که در سایر قوانین مجازات شدیدتری مقرر شده باشد.

مواد مرتبط: ماده واحده قانون احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳ و ماده ۵۷۰ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۱۱

.....

.....

.....

.....

فصل دوم: دعوای عمومی و دعوای خصوصی

ماده ۸ محکومیت به کیفر فقط ناشی از ارتکاب جرم است و جرم که دارای جنبه الهی است، می‌تواند دو حیثیت داشته باشد:

الف- حیثیت عمومی از جهت تجاوز به حدود و مقررات الهی یا تعدی به حقوق جامعه و اخلال در نظم عمومی

ب- حیثیت خصوصی از جهت تعدی به حقوق شخص یا اشخاص معین

مواد مرتبط: مواد ۲، ۱۷، ۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۸ و ۱۰۳ و ۱۰۴ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ و ماده ۱۹ آ.د.د.و.ر اصلاحی ۱۳۸۴ و ماده ۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸

.....

.....

.....

.....

ماده ۹ ارتکاب جرم می‌تواند موجب طرح دو دعوی شود؛

الف- دعوای عمومی برای حفظ حدود و مقررات الهی یا حقوق جامعه و نظم عمومی
 ب- دعوای خصوصی برای مطالبه ضرر و زیان ناشی از جرم و یا مطالبه کیفرهایی که به موجب قانون
 حق خصوصی بزه‌دیده است مانند حد قذف و قصاص

مواد مرتبط: مواد ۱۰۰ الی ۱۰۴ ق.م.مصوب ۱۳۹۲ و ماده ۲ ق.م.مصوب ۱۳۷۸

واژگان دشوار: قذف: نسبت دادن زنا یا لواط به دیگران

.....

.....

.....

.....

ماده ۱۰ بزه‌دیده شخصی است که از وقوع جرم متحمل ضرر و زیان می‌گردد و چنانچه تعقیب

مرتکب را درخواست کند، «شاکی» و هرگاه جبران ضرر و زیان وارده را مطالبه کند، «مدعی خصوصی»
 نامیده می‌شود.

مواد مرتبط: ماده ۳ و ۹ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ ، ماده ۱۰۰ ق.م.مصوب ۱۳۹۲ ، ماده ۱۴ ق.آ.د.ک

مصوب ۱۳۹۲

.....

.....

.....

.....

ماده ۱۱ تعقیب متهم و اقامه دعوی از جهت حیثیت عمومی بر عهده دادستان و اقامه دعوی و

درخواست تعقیب متهم از جهت حیثیت خصوصی با شاکی یا مدعی خصوصی است.

مواد مرتبط: ماده ۷۹ قانون اصول تشکیلات عدلیه مصوب ۱۳۰۷ ، بند الف ماده ۳ ق.ا.ق.ت.د.ع.ا.

اصلاحی ۱۳۸۱، ماده ۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، ماده ۲۰ آ.د.و.ر. اصلاحی ۱۳۸۴ و ماده ۷۰ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۱۲ تعقیب متهم در جرایم قابل گذشت، فقط با شکایت شاکی شروع و در صورت گذشت او موقوف می‌شود.

تبصره - تعیین جرایم قابل گذشت به موجب قانون است.

مواد مرتبط: ماده ۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، مواد ۱۰۰ و ۱۰۴ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲ و مواد ۱۳ و ۷۰ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: موقوف: متوقف

ماده ۱۳ تعقیب امر کیفری که طبق قانون شروع شده است و همچنین اجرای مجازات موقوف نمی‌شود، مگر در موارد زیر:

(الف) فوت متهم یا محکوم‌علیه

(ب) گذشت شاکی یا مدعی خصوصی در جرایم قابل گذشت

(پ) شمول عفو

(ت) نسخ مجازات قانونی

(ث) شمول مرور زمان در موارد پیش بینی شده در قانون

(ج) توبه متهم در موارد پیش بینی شده در قانون

(چ) اعتبار امر مختوم

تبصره ۱ - درباره دیه مطابق قانون مجازات اسلامی عمل می‌گردد.

تبصره ۲ - هرگاه مرتکب جرم پیش از صدور حکم قطعی مبتلا به جنون شود، تا زمان افاقه، تعقیب و

دادرسی متوقف می‌شود. مگر آنکه در جرائم حق الناسی شرایط اثبات جرم به نحوی باشد که فرد مجنون یا فاقد هوشیاری در فرض افاقه نیز نتواند از خود رفع اتهام کند. در این صورت به ولی یا قیم یا سرپرست قانونی وی ابلاغ می‌شود که ظرف مهلت پنج روز نسبت به معرفی وکیل اقدام نماید. در صورت عدم معرفی، صرف نظر از نوع جرم ارتكابی و میزان مجازات آن وفق مقررات برای وی وکیل تسخیری تعیین می‌شود و تعقیب و دادرسی ادامه می‌یابد.

مواد مرتبط: مواد ۴، ۶، ۸، ۱۰، ۱۳، ۹۵، ۱۷۳، ۲۷۷ و ۲۸۹ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، ماده ۴۲ لایحه اصلاح قسمتی از قانون اصول تشکیلات دادگستری و استخدام قضات مصوب ۱۳۳۳، ماده ۳۲ آ.د.د.ور. اصلاحی ۱۳۸۴، بند ۱۱ اصل ۸۶ و اصل ۱۱۰ ق.ا، ماده ۱۸ ق.ا.ق.ت.د.ع.ا. اصلاحی ۱۳۸۱، مواد ۳ الی ۹ و ۹۶ الی ۱۲۱ و تبصره ۱ ماده ۱۵۰ و مواد ۴۷۴ الی ۴۷۶ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲، مواد ۲۰، ۲۰۲ و ۶۹۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

رأی وحدت رویه مرتبط: رأی شماره ۶۵۹ مورخ ۱۳۸۱/۳/۷، رأی شماره ۲۲۸ مورخ ۱۳۴۹/۸/۲۰، رأی شماره ۵۶۳ مورخ ۱۳۷۰/۳/۲۸

واژگان دشوار: افاقه: سلامتی، بهبودی/ حق الناسی: وابسته به حقوق دیگران، حقوق مردم بر یکدیگر/ وکیل تسخیری: در جرایم سنگین چنانچه خود متهم وکیل انتخاب نکرده باشد دادگاه راساً برای او وکیل انتخاب می‌کند تا فرایند دادرسی با حضور وکیل مدافع انجام شود.

ماده ۱۴ شاکی می‌تواند جبران تمام ضرر و زیان های مادی و معنوی و منافع ممکن الحصول ناشی از جرم را مطالبه کند.

تبصره ۱- زیان معنوی عبارت از صدمات روحی یا هتک حیثیت و اعتبار شخصی، خانوادگی یا اجتماعی است. دادگاه می‌تواند علاوه بر صدور حکم به جبران خسارت مالی، به رفع زیان از طرق دیگر از قبیل الزام به عذرخواهی و درج حکم در جراید و امثال آن حکم نماید.

تبصره ۲- منافع ممکن الحصول تنها به مواردی اختصاص دارد که صدق اتلاف نماید. همچنین مقررات مرتبط به منافع ممکن الحصول و نیز پرداخت خسارت معنوی شامل جرایم موجب تعزیرات منصوص شرعی و دیه نمی‌شود.

مواد مرتبط: مواد ۲، ۴ و ۹ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، ماده ۷ قانون نحوه مجازات اشخاصی که در

امور سمعی و بصری فعالیت غیر مجاز می نمایند مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۱۶، مواد ۱۱ الی ۳ ق.م.مصوب ۱۳۳۹، ماده ۹ قانون اصول محاکمات جزایی، ماده ۲۱۵ ق.م.مصوب ۱۳۹۲ و مواد ۱۵ الی ۲۰ و ۵۷۵ الی ۵۷۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

واژگان دشوار: منافع ممکن الحصول: منافی که ممکن است به دست بیاید/ الزام: اجبار قانونی

ماده ۱۵ پس از آن که متهم تحت تعقیب قرار گرفت، زبان دیده از جرم می تواند تصویر یا رونوشت مصدق تمام ادله و مدارک خود را جهت پیوست به پرونده به مرجع تعقیب تسلیم کند و تا قبل از اعلام ختم دادرسی، دادخواست ضرر و زیان خود را تسلیم دادگاه کند. مطالبه ضرر و زیان و رسیدگی به آن، مستلزم رعایت تشریفات آیین دادرسی مدنی است.

مواد مرتبط: مواد ۱ و ۴۸ ق.آ.د.م، ماده ۱۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، مواد ۵۵۹، ۵۸۱ و ۶۶۷ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵، مواد ۱ الی ۵ ق.ت.م.ا.ا.ک مصوب ۱۳۶۷، مواد ۱۳۲ و ۱۳۴ ق.م.ج.ن.م مصوب ۱۳۸۲، مواد ۸۶، ۱۱۲، ۵۵۹، ۵۷۵ الی ۵۷۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

رای وحدت رویه مرتبط: رأی شماره ۵۸۲ مورخ ۱۳۷۱/۱۲/۲، رأی شماره ۶۴۹ مورخ ۱۳۷۹/۷/۵

واژگان دشوار: مصدق: تصدیق و تأیید شده

ماده ۱۶ هرگاه دعوی ضرر و زیان ابتداء در دادگاه حقوقی اقامه شود، دعوی مذکور قابل طرح در دادگاه کیفری نیست، مگر آنکه مدعی خصوصی پس از اقامه دعوی در دادگاه حقوقی، متوجه شود که موضوع واجد جنبه کیفری نیز بوده است که در این صورت می تواند با استرداد دعوی، به دادگاه کیفری مراجعه کند. اما چنانچه دعوی ضرر و زیان ابتداء در دادگاه کیفری مطرح و صدور حکم کیفری به همتی از جهات قانونی با تأخیر مواجه شود، مدعی خصوصی می تواند با استرداد دعوی، برای مطالبه ضرر و زیان به دادگاه حقوقی مراجعه کند. چنانچه مدعی خصوصی قبلاً هزینه دادرسی را پرداخته باشد

نیازی به پرداخت مجدد آن نیست.

مواد مرتبط: مواد ۱۴، ۱۵ و ۱۷ الی ۲۲ و ۵۷۵ الی ۵۷۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

ماده ۱۷ دادگاه مکلف است ضمن صدور رأی کیفری، در خصوص ضرر و زیان مدعی خصوصی نیز طبق ادله و مدارک موجود رأی مقتضی صادر کند، مگر آنکه رسیدگی به ضرر و زیان مستلزم تحقیقات بیشتر باشد که در این صورت، دادگاه رأی کیفری را صادر و پس از آن به دعوای ضرر و زیان رسیدگی می‌نماید.

مواد مرتبط: ماده ۱۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و ماده ۲۰ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

رأی وحدت رویه مرتبط: رأی شماره ۶۴۹ مورخ ۱۳۷۹/۷/۵، رای وحدت رویه شماره ۵۶ مورخ

۱۳۵۲/۷/۲۵

ماده ۱۸ هرگاه رأی قطعی کیفری مؤثر در ماهیت امر حقوقی باشد، برای دادگاهی که به امر حقوقی یا ضرر و زیان رسیدگی می‌کند، لازم الاتباع است.

مواد مرتبط: ماده ۲۲۷ ق.آ.د.م و ماده ۲۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: لازم الاتباع: چیزی که پیروی از آن لازم و ضروری است.

ماده ۱۹ دادگاه در مواردی که حکم به رد عین، مثل و یا قیمت مال صادر می‌کند، مکلف است

میزان و مشخصات آن را قید و در صورت تعدد محکوم علیه، حدود مسئولیت هر یک را مطابق مقررات مشخص کند.

تبصره - در صورتی که حکم به پرداخت قیمت مال صادر شود، قیمت زمان اجرای حکم، ملاک است.
مواد مرتبط: ماده ۶۶۷ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵، ماده ۲۱۴ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲
واژگان دشوار: رد عین: برگرداندن و پس دادن اصل مال / محکوم علیه: کسی که حکم بر ضرر او وارد می شود

.....

.....

.....

ماده ۲۰ سقوط دعوای عمومی موجب سقوط دعوای خصوصی نیست. هرگاه تعقیب امر کیفری به جهتی از جهات قانونی موقوف یا منتهی به صدور قرار منع تعقیب یا حکم برائت شود، دادگاه کیفری مکلف است، در صورتی که دعوای خصوصی در آن دادگاه مطرح شده باشد، مبادرت به رسیدگی و صدور رأی نماید.

مواد مرتبط: ماده ۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و مواد ۱۳ و ۱۷ و ۲۰۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

.....

.....

.....

ماده ۲۱ هرگاه احراز مجرمیت متهم منوط به اثبات مسائلی باشد که رسیدگی به آنها در صلاحیت مرجع کیفری نیست، و در صلاحیت دادگاه حقوقی است، با تعیین ذی نفع و با صدور قرار اناطه، تا هنگام صدور رأی قطعی از مرجع صالح، تعقیب متهم، معلق و پرونده به صورت موقت بایگانی می شود. در این صورت، هرگاه ذی نفع ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ قرار اناطه بدون عذر موجه به دادگاه صالح رجوع نکند و گواهی آن را ارائه ندهد، مرجع کیفری به رسیدگی ادامه می دهد و تصمیم مقتضی اتخاذ می کند.

تبصره ۱ - در مواردی که قرار اناطه توسط بازپرس صادر می شود، باید ظرف سه روز به نظر دادستان برسد. در صورتی که دادستان با این قرار موافق نباشد، حل اختلاف طبق ماده (۲۷۱) این قانون به

عمل می آید.

تبصره ۲- اموال منقول از شمول این ماده مستثنی هستند.

تبصره ۳- مدتی که پرونده به صورت موقت بایگانی می شود، جزء مواعد مرور زمان محسوب نمی شود.

مواد مرتبط: ماده ۱۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۲۹۰، ماده ۱۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، مواد ۲۷۰، ۲۷۱،

۴۲۶، تبصره ۲ ماده ۴۲۷ و ماده ۴۲۸ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲، تبصره ۲ ماده ۱۰۵ و تبصره ۱ ماده ۱۰۷

ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲، ماده ۳۵ ق.م،

رأی وحدت رویه مرتبط: رأی شماره ۵۲۹ مورخ ۱۳۶۸/۸/۲، رأی وحدت رویه شماره ۶۴۰ مورخ

۱۳۷۸/۸/۱۸

واژگان دشوار: قرار اناطه: زمانی که تعیین تکلیف در یک امر حقوقی منوط به اثبات موضوع در

پرونده ای دیگر باشد.

ک

.....
.....
.....
.....

بخش دوم: کشف جرم و تحقیقات مقدماتی

فصل اول: دادرسی و حدود صلاحیت آن

ماده ۲۲ به منظور کشف جرم، تعقیب متهم، انجام تحقیقات، حفظ حقوق عمومی و اقامه دعوی لازم در این مورد، اجرای احکام کیفری، انجام امور حسبی و سایر وظایف قانونی، در حوزه قضایی هر شهرستان و در معیت دادگاه‌های آن حوزه، دادرسی عمومی و انقلاب و همچنین در معیت دادگاه‌های نظامی استان، دادرسی نظامی تشکیل می‌شود.

مواد مرتبط: ماده ۵۰ قانون اصول تشکیلات عدلیه مصوب ۱۳۰۷، ماده ۳ قانون اصول محاکمات جزایی مصوب ۱۲۹۰، ماده ۳ ق.ا.ق.ت.د.ع.ا مصوب ۱۳۸۱، مواد ۲۴، ۲۵، ۵۷۸ الی ۵۸۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

واژگان دشوار: امور حسبی: اموری که دادگاه صرف‌نظر از ایجاد نزاع به آن رسیدگی می‌کند مانند نصب قیم/ در معیت: در کنار، همراه با

✍

.....

.....

.....

ماده ۲۳ دادرسی به ریاست دادستان تشکیل می‌شود و به تعداد لازم معاون، دادیار، بازپرس و کارمند اداری دارد.

مواد مرتبط: بند الف ماده ۳ ق.ا.ق.ت.د.ع.ا مصوب ۱۳۸۱، مواد ۱۷، ۳۶، ۴۰، ۴۱ و ۱۷۹ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، مواد ۲ الی ۹ آ.د.د.و.ر.اصلاحی ۱۳۸۴ و مواد ۲۴، ۲۹۹، ۳۳۷، ۵۷۸ و ۵۸۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

✍

.....

.....

.....

ماده ۲۴ در حوزه قضایی بخش، وظایف دادستان بر عهده رئیس حوزه قضایی و در غیاب وی بر عهده دادرسی علی‌البدل دادگاه است.

مواد مرتبط: بند الف، ه، و، ز، ح و ل ماده ۳ ق.ا.ق.ت.د.ع.ا مصوب ۱۳۸۱ و مواد ۲۹۹، ۳۳۷ و ۵۷۸ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳
واژگان دشوار: علی‌البدل: جایگزین

.....

.....

.....

ماده ۲۵ به تشخیص رییس قوه قضاییه، دادسراهای تخصصی از قبیل دادرای جرایم کارکنان دولت، جرایم امنیتی، جرایم مربوط به امور پزشکی و دارویی، رایانه ای، اقتصادی و حقوق شهروندی زیر نظر دادرای شهرستان تشکیل می شود.
مواد مرتبط: ماده ۲۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

.....

.....

.....

ماده ۲۶ انجام وظایف دادرای در مورد جرایمی که رسیدگی به آنها در صلاحیت دادگاهی غیر از دادگاه محل وقوع جرم است، به عهده دادرایی است که در معیت دادگاه صالح انجام وظیفه می کند مگر آن که قانون به نحو دیگری مقرر نماید.
مواد مرتبط: مواد ۳۰۷، ۳۰۸ و ۴۰۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

.....

.....

.....

ماده ۲۷ دادستان شهرستان مرکز استان بر اقدامات دادستان‌ها، مقامات قضایی دادرای شهرستان های آن استان و افرادی که وظایف دادستان را در دادگاه بخش بر عهده دارند، از حیث این وظایف و نیز حسن اجرای آراء کیفری، نظارت می کند و تعلیمات لازم را ارائه می نماید.

مواد مرتبط: مواد ۱۱، ۱۲، تبصره ۷ ماده ۲۰ ق.ا.ق.ت.د.ع.ا. مصوب ۱۳۸۱ و مواد ۲۴، ۵۷۷ و ۵۷۸ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

فصل دوم: ضابطان دادگستری و تکالیف آن

ماده ۲۸

ضابطان دادگستری مأمورانی هستند که تحت نظارت و تعلیمات دادستان در کشف جرم، حفظ آثار و علائم و جمع آوری ادله وقوع جرم، شناسایی، یافتن و جلوگیری از فرار و مخفی شدن متهم، تحقیقات مقدماتی، ابلاغ اوراق و اجرای تصمیمات قضایی، به موجب قانون اقدام می کنند.

مواد مرتبط: مواد ۱۵ الی ۲۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، مواد ۲۱، ۲۲ و ۲۵ آ.د.د.و.ر مصوب ۱۳۸۴ و مواد ۲۹، ۹۸ و ۶۰۲ الی ۶۱۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

واژگان دشوار: ضابطان: مأمورهایی که زیر نظر و تحت تعلیمات و دستورهای مقام قضایی در زمینه کشف جرم و انجام تحقیقات مقدماتی و غیره انجام وظیفه می کنند. / ادله: دلایل

ماده ۲۹

ضابطان دادگستری عبارتند از:

الف- ضابطان عام شامل فرماندهان، افسران و درجه داران نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که آموزش مربوطه را دیده باشند.

ب- ضابطان خاص شامل مقامات و مأمورانی که به موجب قوانین خاص در حدود وظایف محول شده ضابط دادگستری محسوب می شوند؛ از قبیل رؤسا، معاونان و مأموران زندان نسبت به امور مربوط به زندانیان، مأموران وزارت اطلاعات سازمان اطلاعات سپاه و مأموران نیروی مقاومت بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، همچنین سایر نیروهای مسلح در مواردی که به موجب قانون تمام یا برخی از وظایف ضابطان به آنان محول شود، ضابط محسوب می شوند.

تبصره - کارکنان وظیفه، ضابط دادگستری محسوب نمی‌شوند، اما تحت نظارت ضابطان مربوط در این مورد انجام وظیفه می‌کنند و مسئولیت اقدامات انجام شده در این رابطه با ضابطان است. این مسئولیت نافی مسئولیت قانونی کارکنان وظیفه نیست.

مواد مرتبط: مواد ۱۵ الی ۲۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، مواد ۲۱، ۲۲ و ۲۵ آ.د.د.و.ر. مصوب ۱۳۸۴، مواد ۲۸، ۹۸ و ۶۰۲ الی ۶۱۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳، ماده ۱ قانون حمایت قضایی از بسیج مصوب ۱۳۷۲/۳/۳۰، ماده ۱ راجع به تعیین وظایف و تشکیلات شورای امنیت مصوب ۱۳۶۲، ماده ۳۲ قانون هواپیمایی کشوری مصوب ۱۳۲۸، تبصره ۲ ماده ۱۰ قانون سازمان برق ایران مصوب ۱۳۶۴/۴/۱۹، ماده ۵۴ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۴۶، ماده ۱۹ قانون شکار و صید مصوب ۱۳۴۶، ماده ۱۲ قانون حفاظت دریا و رودخانه‌های مرزی از آلودگی با مواد نفتی مصوب ۱۳۵۴، ماده ۱۰ قانون حفظ و گسترش فضای سبز و جلوگیری از قطع بی‌رویه درخت مصوب ۱۳۵۲، ماده ۱۵ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مصوب ۱۳۵۳، بند ب ماده ۲۰۵ قانون برنامه پنجم توسعه مصوب ۱۳۸۹، ماده ۷ قانون ایمنی راه‌ها و راه‌آهن مصوب ۱۳۴۹، ماده ۱۵ قانون تأسیس شرکت مخابرات ایران مصوب ۱۳۵۰، ماده ۱۰۲ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴، ماده ۳۰ قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱، ماده ۲۴ ق.ا.ق.م.م.اصلاحی ۱۳۸۹، ماده ۱۳ قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی مصوب ۱۳۷۹ و ماده ۳۷ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲، ماده ۱۵۹ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲ و مواد ۱۴۴ و ۶۰۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

واژگان دشوار: نافی: نفی‌کننده، از بین برنده

.....

ماده ۳۰

احراز عنوان ضابط دادگستری، علاوه بر وثاقت و مورد اعتماد بودن منوط به فراگیری مهارت‌های لازم با گذراندن دوره‌های آموزشی زیر نظر مرجع قضایی مربوط و تحصیل کارت ویژه ضابطان دادگستری است. تحقیقات و اقدامات صورت گرفته از سوی اشخاص فاقد این کارت، ممنوع و از نظر قانونی بدون اعتبار است.

تبصره ۱- دادستان مکلف است به طور مستمر دوره‌های آموزشی حین خدمت را جهت کسب مهارت‌های لازم و ایفاء وظایف قانونی برای ضابطان دادگستری برگزار نماید.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط وزیر

دادگستری و با همکاری وزرای اطلاعات، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و کشور و فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه می شود و به تصویب رییس قوه قضاییه می رسد.

مواد مرتبط: ماده ۳۶ و ۶۰۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

واژگان دشوار: وثاقت: اطمینان و اعتماد

ماده ۳۱ به منظور حسن اجرای وظایف ضابطان در مورد اطفال و نوجوانان، پلیس ویژه اطفال و نوجوانان در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تشکیل می شود. وظایف و حدود اختیارات آن به موجب لایحه ای است که توسط رییس قوه قضاییه تهیه می شود.

مواد مرتبط: ماده ۲۸۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: حسن اجرا: اجرای خوب

ماده ۳۲ ریاست و نظارت بر ضابطان دادگستری از حیث وظایفی که به عنوان ضابط به عهده دارند با دادستان است. سایر مقامات قضایی نیز در اموری که به ضابطان ارجاع می دهند، حق نظارت دارند.

تبصره - ارجاع امر از سوی مقام قضایی به مأموران یا مقاماتی که حسب قانون، ضابط تلقی نمی شوند، موجب محکومیت انتظامی تا درجه چهار است.

مواد مرتبط: بند الف و ی ماده ۳ ق.ا.ق.ت.د.ع.ا مصوب ۱۳۸۱، مواد ۱۰ و ۱۲ آیین نامه قانون تشکیل اصلاحی ۱۳۸۱، ماده ۱۳ قانون نظارت بر رفتار قضات مصوب ۱۳۹۰/۷/۱۷، مواد ۳۰، ۹۸ و

۶۰۹ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

ماده ۳۳ دادستان به منظور نظارت بر حسن اجرای وظایف ضابطان، واحدهای مربوط را حداقل هر دو ماه یکبار مورد بازرسی قرار می‌دهد و در هر مورد، مراتب را در دفتر مخصوصی که به این منظور تهیه می‌شود، قید و دستورهای لازم را صادر می‌کند.

مواد مرتبط: ماده ۶۰۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۳

ماده ۳۴ دستورهای مقام قضایی به ضابطان دادگستری به صورت کتبی، صریح و با قید مهلت صادر می‌شود. در موارد فوری که صدور دستور کتبی مقدور نیست، دستور به صورت شفاهی صادر می‌شود و ضابط دادگستری باید ضمن انجام دستورها و درج مراتب و اقدامات معموله در صورت مجلس، در اسرع وقت و حداکثر ظرف بیست و چهار ساعت آن را به امضاء مقام قضایی برساند.

مواد مرتبط: ماده ۶۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: معموله: متداول، متعارف

ماده ۳۵ ضابطان دادگستری مکلفند در اسرع وقت و در مدتی که دادستان یا مقام قضایی مربوط تعیین می‌کند، نسبت به انجام دستورها و تکمیل پرونده اقدام نمایند.

تبصره-۵ چنانچه اجرای دستور یا تکمیل پرونده میسر نشود، ضابطان باید در پایان مهلت تعیین شده، گزارش آن را با ذکر علت برای دادستان یا مقام قضایی مربوط ارسال کنند.

مواد مرتبط: مواد ۱۶ و ۲۰ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و ماده ۶۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۳۶ گزارش ضابطان در صورتی معتبر است که برخلاف اوضاع و احوال و قرائن مسلم قضیه نباشد و بر اساس ضوابط و مقررات قانونی تهیه و تنظیم شود.

مواد مرتبط: تبصره ماده ۱۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و ماده ۳۰ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۳۷ ضابطان دادگستری موظفند شکایت کتبی یا شفاهی را همه وقت قبول نمایند. شکایت شفاهی در صورت مجلس قید و به امضاء شاکی می‌رسد، اگر شاکی نتواند امضاء کند یا سواد نداشته باشد، مراتب در صورت مجلس قید و انطباق شکایت شفاهی با مندرجات صورت مجلس تصدیق می‌شود. ضابطان دادگستری مکلفند پس از دریافت شکایت، به شاکی رسید تحویل دهند و به فوریت پرونده را نزد دادستان ارسال کنند.

مواد مرتبط: مواد ۶۳ و ۶۹ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۳۸ ضابطان دادگستری مکلفند شاکی را از حق درخواست جبران خسارت و بهره‌مندی از خدمات مشاوره‌ای موجود و سایر معاضدت‌های حقوقی آگاه سازند.

مواد مرتبط: مواد ۶، ۱۴، ۶۶ و تبصره ماده ۳۴۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: معاضدت: کمک و یاری رساندن

ماده ۳۹ ضابطان دادگستری مکلفند اظهارات شاکی در مورد ضرر و زیان وارده را در گزارش خود به مراجع قضایی ذکر کنند.

مواد مرتبط: مواد ۳۸ و ۶۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۴۰ افشای اطلاعات مربوط به هویت و محل اقامت بزه‌دیده، شهود و مطلعان و سایر اشخاص مرتبط با پرونده توسط ضابطان دادگستری، جز در مواردی که قانون معین می‌کند، ممنوع است.

مواد مرتبط: ماده ۶۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ماده ۶۴۸ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵

ماده ۴۱ ضابطان دادگستری اختیار اخذ تأمین از متهم را ندارند و مقامات قضایی نیز نمی‌توانند اخذ تأمین را به آنان محول کنند. در هر صورت هرگاه اخذ تأمین از متهم ضرورت داشته باشد، تنها توسط مقام قضایی طبق مقررات این قانون اقدام می‌شود.

مواد مرتبط: مواد ۱۹ و ۱۳۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، ماده ۱۶۶ ق.آ.د.م و مواد ۲۱۷ الی ۲۶۳ و ماده ۶۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۴۲

بازجویی و تحقیقات از زنان و افراد نابالغ در صورت امکان باید توسط ضابطان آموزش دیده زن و با رعایت موازین شرعی انجام شود.

مواد مرتبط: مواد ۳۱ و ۲۸۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۴۳

هرگاه قرائن و امارات مربوط به وقوع جرم مورد تردید است یا اطلاعات ضابطان دادگستری از منابع موثق نیست، آنان باید پیش از اطلاع به دادستان، بدون داشتن حق تفتیش و بازرسی یا احضار و جلب اشخاص، تحقیقات لازم را به عمل آورند و نتیجه آن را به دادستان گزارش دهند. دادستان با توجه به این گزارش، دستور تکمیل تحقیقات را صادر و یا تصمیم قضایی مناسب را اتخاذ می‌کند.

مواد مرتبط: ماده ۲۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و مواد ۴۴ و ۶۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: احضار: فراخواندن / جلب: دستگیری

ماده ۴۴

ضابطان دادگستری به محض اطلاع از وقوع جرم، در جرایم غیر مشهود مراتب را برای کسب تکلیف و اخذ دستورهای لازم به دادستان اعلام می‌کنند و دادستان نیز پس از بررسی لازم، دستور ادامه تحقیقات را صادر و یا تصمیم قضایی مناسب اتخاذ می‌کند. ضابطان دادگستری درباره جرایم مشهود، تمام اقدامات لازم را به منظور حفظ آلات، ادوات، آثار، علائم و ادله وقوع جرم و جلوگیری از فرار یا مخفی شدن متهم و یا تبانی، به عمل می‌آورند، تحقیقات لازم را انجام می‌دهند و بلافاصله نتایج و مدارک به دست آمده را به اطلاع دادستان می‌رسانند. همچنین چنانچه شاهد یا مطلعی در صحنه وقوع جرم حضور داشته باشد؛ اسم، نشانی، شماره تلفن و سایر مشخصات ایشان را اخذ و در پرونده درج می‌کنند. ضابطان دادگستری در اجرای این ماده و ذیل ماده (۴۶) این قانون فقط در صورتی می‌توانند متهم را بازداشت نمایند که قرائن و امارات قوی در ارتکاب جرم مشهود توسط

وی وجود داشته باشد.

مواد مرتبط: ماده ۱۸ و مواد ۲۱ الی ۲۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، ماده ۲۳ آ.د.د.و.ر. مصوب ۱۳۸۴، مواد ۳۳ و ۳۴ ق.ج.ر. مصوب ۱۳۸۸ و مواد ۴۶، ۵۵، ۱۰۲، ۱۳۳، تبصره ۲ ماده ۲۸۵ و مواد ۶۰۵ و ۶۱۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

واژگان دشوار: غیرمشهود: پنهان، ناپیدا/ اخذ: گرفتن/ ادوات: وسایل

ک

.....

.....

.....

.....

ماده ۴۵

جرم در موارد زیر مشهود است؛

الف- در مرئی و منظر ضابطان دادگستری واقع شود یا مأموران یاد شده بلافاصله در محل وقوع جرم حضور یابند و یا آثار جرم را بلافاصله پس از وقوع مشاهده کنند.

ب- بزه‌دیده یا دو نفر یا بیشتر که ناظر وقوع جرم بوده اند، حین وقوع جرم یا بلافاصله پس از آن، شخص معینی را به عنوان مرتکب معرفی کنند.

پ- بلافاصله پس از وقوع جرم، علانم و آثار واضح یا اسباب و ادله جرم در تصرف متهم یافت شود و یا تعلق اسباب و ادله یاد شده به متهم محرز گردد.

ت- متهم بلافاصله پس از وقوع جرم، قصد فرار داشته یا در حال فرار باشد یا بلافاصله پس از وقوع جرم دستگیر شود.

ث- جرم در منزل یا محل سکنای افراد، اتفاق افتاده یا در حال وقوع باشد و شخص ساکن، در همان حال یا بلافاصله پس از وقوع جرم، ورود مأموران را به منزل یا محل سکنای خود درخواست کند.

ج- متهم بلافاصله پس از وقوع جرم، خود را معرفی کند و وقوع آن را خبر دهد.

چ- متهم ولگرد باشد و در آن محل نیز سوء شهرت داشته باشد.

تبصره ۱- چنانچه جرائم موضوع بندهای (الف)، (ب)، (پ) و (ت) ماده (۳۰۲) این قانون به صورت مشهود واقع شود، در صورت عدم حضور ضابطان دادگستری، تمام شهروندان می‌توانند اقدامات لازم را برای جلوگیری از فرار مرتکب جرم و حفظ صحنه جرم به عمل آورند.

تبصره ۲- ولگرد کسی است که مسکن و مأوای مشخص و وسیله معاش معلوم و شغل یا حرفه معینی ندارد.

مواد مرتبط: مواد ۱۸، ۲۱، ۲۳ و ۲۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، بند ۳ شق د ماده ۳ ق.ت.د.د.ع.ا. مصوب

۱۳۸۱، بند ۵ ماده واحده قانون احترام به آزادی های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳ و مواد ۶۴ و ۳۰۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و بند الف ماده ۱۵۸ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲
واژگان دشوار: سوء شهرت: داشتن شهرت بد، بدنامی / معاش: گذراندن زندگی

ماده ۴۶ ضابطان دادگستری مکلفند نتیجه اقدامات خود را فوری به دادستان اطلاع دهند. چنانچه دادستان اقدامات انجام شده را کافی نداند، می تواند تکمیل آن را بخواهد. در این صورت، ضابطان باید طبق دستور دادستان تحقیقات و اقدامات قانونی را برای کشف جرم و تکمیل تحقیقات به عمل آورند، اما نمی توانند متهم را تحت نظر نگه دارند. چنانچه در جرایم مشهود، نگهداری متهم برای تکمیل تحقیقات ضروری باشد، ضابطان باید موضوع اتهام و ادله آن را بلافاصله و به طور کتبی به متهم ابلاغ و تفهیم کنند و مراتب را فوری برای اتخاذ تصمیم قانونی به اطلاع دادستان برسانند. در هر حال، ضابطان نمی توانند بیش از بیست و چهار ساعت متهم را تحت نظر قرار دهند.

مواد مرتبط: مواد ۱۸ و ۲۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، اصل ۳۲ ق.ا، بند ۵ ماده واحده قانون احترام به آزادی های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳، مواد ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲ و ۵۷۵ و ۵۸۳ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵ و مواد ۴۴، ۴۷ و ۴۹ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: تفهیم: فهماندن

ماده ۴۷ هرگاه فردی خارج از وقت اداری به علت هر یک از عناوین مجرمانه تحت نظر قرار گیرد، باید حداکثر ظرف یک ساعت مراتب به دادستان یا قاضی کشیک اعلام شود. دادستان یا قاضی کشیک نیز مکلف است، موضوع را بررسی نماید و در صورت نیاز با حضور در محل تحت نظر قرار گرفتن متهم اقدام قانونی به عمل آورد.

مواد مرتبط: مواد ۴۴ و ۴۶ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۴۸ با شروع تحت نظر قرار گرفتن، متهم می‌تواند تقاضای حضور وکیل نماید. وکیل باید با رعایت و توجه به محرمانه بودن تحقیقات و مذاکرات، با شخص تحت نظر ملاقات نماید و وکیل می‌تواند در پایان ملاقات با متهم که نباید بیش از یک ساعت باشد ملاحظات کتبی خود را برای درج در پرونده ارائه دهد.

تبصره - در جرائم علیه امنیت داخلی یا خارجی و همچنین جرائم سازمان یافته که مجازات آنها مشمول ماده (۳۰۲) این قانون است، در مرحله تحقیقات مقدماتی طرفین دعوی، وکیل یا وکلای خود را از بین وکلای رسمی دادگستری که مورد تأیید رئیس قوه قضائیه باشد، انتخاب می‌نمایند. اسامی وکلای مزبور توسط رئیس قوه قضائیه اعلام می‌گردد.

مواد مرتبط: مواد ۶، ۵۲، ۹۱ و ۱۹۰ و ۳۰۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و تبصره ۱ ماده ۱۳۰ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲

ماده ۴۹ به محض آن که متهم تحت نظر قرار گرفت، حداکثر ظرف یک ساعت، مشخصات سجلی، شغل، نشانی و علت تحت نظر قرار گرفتن وی، به هر طریق ممکن، به دادسرای محل اعلام می‌شود. دادستان هر شهرستان با درج مشخصات مزبور در دفتر مخصوص و رایانه، با رعایت مقررات راجع به دادرسی الکترونیکی، نظارت لازم را برای رعایت حقوق این افراد اعمال می‌نماید و فهرست کامل آنان را در پایان هر روز به رییس کل دادگستری استان مربوط اعلام می‌کند تا به همان نحو ثبت شود. والدین، همسر، فرزندان، خواهر و برادر این اشخاص می‌توانند از طریق مراجع مزبور از تحت نظر بودن آنان اطلاع یابند. پاسخگویی به بستگان فوق درباره تحت نظر قرار گرفتن، تا حدی که با حیثیت اجتماعی و خانوادگی اشخاص تحت نظر منافات نداشته باشد، ضروری است.

مواد مرتبط: مواد ۷، ۴۶، ۵۰ الی ۵۳، ۶۳ و تبصره ماده ۱۸۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و مواد ۶۴۹

الی ۶۸۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۳ و بند ۵ ماده واحده قانون احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳

واژگان دشوار: سجل: شناسنامه / منافات: مخالفت

.....

.....

.....

ماده ۵۰ شخص تحت‌نظر می‌تواند به وسیله تلفن یا هر وسیله ممکن، افراد خانواده یا آشنایان خود را از تحت‌نظر بودن آگاه کند و ضابطان نیز مکلفند مساعدت لازم را در این خصوص به عمل آورند، مگر آن که بنا بر ضرورت تشخیص دهند که شخص تحت‌نظر نباید از چنین حقی استفاده کند. در این صورت باید مراتب را برای أخذ دستور مقتضی به اطلاع مقام قضایی برسانند.

مواد مرتبط: ماده ۷ و تبصره ماده ۱۸۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و بند ۵ ماده واحده قانون احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳

.....

.....

.....

ماده ۵۱ بنا به درخواست شخص تحت‌نظر یا یکی از بستگان نزدیک وی، یکی از پزشکان به تعیین دادستان از شخص تحت‌نظر معاینه به عمل می‌آورد. گواهی پزشک در پرونده ثبت و ضبط می‌شود.

مواد مرتبط: مواد ۶۳ و تبصره ماده ۱۸۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

.....

.....

.....

ماده ۵۲ هرگاه متهم تحت‌نظر قرار گرفت، ضابطان دادگستری مکلفند حقوق مندرج در این قانون

در مورد شخص تحت نظر را به متهم تفهیم و به صورت مکتوب در اختیار وی قرار دهند و رسید دریافت و ضمیمه پرونده کنند.

مواد مرتبط: مواد ۷ و ۶۳ و تبصره ماده ۱۸۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ماده واحده قانون احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳

✍

ماده ۵۳ ضابطان دادگستری مکلفند اظهارات شخص تحت نظر، علت تحت نظر بودن، تاریخ و ساعت آغاز آن، مدت بازجویی، مدت استراحت بین دو بازجویی و تاریخ و ساعتی را که شخص نزد قاضی معرفی شده است را در صورت مجلس قید کنند و آن را به امضاء یا اثر انگشت او برسانند. ضابطان همچنین مکلفند تاریخ و ساعت آغاز و پایان تحت نظر بودن را در دفتر خاصی ثبت و ضبط کنند. **تبصره-** در این ماده و نیز در سایر مواد مقرر در این قانون که أخذ امضاء و یا اثر انگشت شخص پیش بینی شده است، اثر انگشت در صورتی دارای اعتبار است که شخص قادر به امضاء نباشد.

مواد مرتبط: ماده ۶۳ و تبصره ماده ۱۸۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

✍

ماده ۵۴ ضابطان دادگستری پس از حضور دادستان یا بازپرس در صحنه جرم، تحقیقاتی را که انجام داده‌اند به آنان تسلیم می‌کنند و دیگر حق مداخله ندارند، مگر آنکه انجام دستور و مأموریت دیگری از سوی مقام قضایی به آنان ارجاع شود.

مواد مرتبط: ماده ۲۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و مواد ۹۲، ۹۸، ۶۰۵ و ۶۱۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

✍

ماده ۵۵

ورود به منازل، اماکن تعطیل و بسته و تفتیش آنها، همچنین بازرسی اشخاص و اشیاء در جرایم غیر مشهود با اجازه موردی مقام قضایی است، هر چند وی اجرای تحقیقات را به طور کلی به ضابط ارجاع داده باشد.

مواد مرتبط: ماده ۲۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و ماده واحده قانون احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳ و مواد ۶۳ و ۱۴۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۵۶

ضابطان دادگستری مکلفند طبق مجوز صادره عمل نمایند و از بازرسی اشخاص، اشیاء و مکان‌های غیر مرتبط با موضوع خودداری کنند.

مواد مرتبط: ماده ۵۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و بند ۸ ماده واحده قانون احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳

ماده ۵۷

چنانچه ضابطان دادگستری در هنگام بازرسی محل، ادله، اسباب و آثار جرم دیگری را که تهدید کننده امنیت و آسایش عمومی جامعه است، مشاهده کنند، ضمن حفظ ادله و تنظیم صورت‌مجلس، بلافاصله مراتب را به مرجع قضایی صالح گزارش و وفق دستور وی عمل می کنند.

مواد مرتبط: مواد ۴۴، ۴۵ و ۵۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۵۸

ضابطان دادگستری باید به هنگام ورود به منازل، اماکن بسته و تعطیل، ضمن ارائه اوراق هویت ضابط بودن خود، اصل دستور قضایی را به متصرف محل نشان دهند و مراتب را در صورت مجلس قید نمایند و به امضاء شخص یا اشخاص حاضر برسانند. در صورتی که این اشخاص از رویت امتناع کنند، مراتب در صورت مجلس قید می شود و ضابطان بازرسی را انجام می دهند.

مواد مرتبط: ماده ۵۵ و تبصره ۳ ماده ۱۸۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: اوراق هویت: مدارک شناسایی

ماده ۵۹

ضابطان دادگستری مکلفند اوراق بازجویی و سایر مدارک پرونده را شماره گذاری نمایند، در صورت مجلسی که برای مقام قضایی ارسال می کنند، تعداد کل اوراق پرونده را مشخص کنند. تبصره - رعایت مفاد این ماده در خصوص شماره گذاری اوراق پرونده توسط مدیر دفتر در دادسرا و دادگاه، الزامی و تخلف از آن موجب محکومیت به سه ماه تا یک سال انقصال از خدمات دولتی است.

مواد مرتبط: ماده ۶۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: انقصال: از دست دادن موقعیت شغلی مأمور دولت

ماده ۶۰

در بازجویی ها اجبار یا اکراه متهم، استفاده از کلمات موهن، طرح سؤالات تلقینی یا اغفال کننده و سؤالات خارج از موضوع اتهام ممنوع است و اظهارات متهم در پاسخ به چنین سؤالاتی و همچنین اظهاراتی که ناشی از اجبار یا اکراه است، معتبر نیست. تاریخ، زمان و طول مدت بازجویی باید در اوراق صورت مجلس قید شود و به امضاء یا اثر انگشت متهم برسد.

مواد مرتبط: اصول ۳۲ و ۳۸ ق.ا، مواد ۱۲۴، ۱۹۳ و ۱۹۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و بندهای ۶ الی

۱۲ ماده واحده قانون احترام به آزادی های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳

واژگان دشوار: اکراه: تحت فشار قرار دادن / موهن: توهین آمیز

ماده ۶۱ تمام اقدامات ضابطان دادگستری در انجام تحقیقات باید مطابق ترتیبات و قواعدی باشد که برای تحقیقات مقدماتی مقرر است.

مواد مرتبط: مواد ۸۹ الی ۲۱۶ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و بند ۱۰ ماده واحده قانون احترام به آزادی های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳

ماده ۶۲ تحمیل هزینه های ناشی از انجام وظایف ضابطان نسبت به کشف جرم، حفظ آثار و علائم و جمع آوری ادله وقوع جرم، شناسایی و یافتن و جلوگیری از فرار و مخفی شدن متهم، دستگیری وی، حمایت از بزه دیده و خانواده او در برابر تهدیدات، ابلاغ اوراق و اجرای تصمیمات قضایی تحت هر عنوان بر بزه دیده ممنوع است.

ماده ۶۳ تخلف از مقررات مواد (۳۰)، (۳۴)، (۳۵)، (۳۷)، (۳۸)، (۳۹)، (۴۰)، (۴۱)، (۴۲)، (۴۹)، (۵۱)، (۵۲)، (۵۳)، (۵۵)، (۵۹)، (۱۴۱) این قانون توسط ضابطان، موجب محکومیت به سه ماه تا یک سال انفصال از خدمات دولتی است.

مواد مرتبط: مواد ۳۰، ۳۴، ۳۵، ۳۷، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۹، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۵، ۵۹ و ۱۴۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

فصل سوم: وظایف و اختیارات دادستان

ماده ۶۴ جهات قانونی شروع به تعقیب به شرح زیر است:

الف- شکایت شاکی یا مدعی خصوصی

ب- اعلام و اخبار ضابطان دادگستری، مقامات رسمی یا اشخاص مؤثق و مطمئن

پ- وقوع جرم مشهود، در برابر دادستان یا بازپرس

ت- اظهار و اقرار متهم

ث- اطلاع دادستان از وقوع جرم به طرق قانونی دیگر

مواد مرتبط: مواد ۴۳، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۷۰ و ۷۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، شق د و تبصره ۳ و ۶

ماده ۳ ق.ت.د.ع.ا. مصوب ۱۳۸۱ و مواد ۴۵ و ۸۹ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: مؤثق: مورد اعتماد و اطمینان

ماده ۶۵ هرگاه کسی اعلام کند که خود ناظر وقوع جرمی بوده و جرم مذکور از جرائم

غیرقابل گذشت باشد، در صورتی که قرائن و اماراتی مبتنی بر نادرستی اظهارات وی وجود نداشته باشد،

این اظهار برای شروع به تعقیب کافی است، هرچند قرائن و امارات دیگری برای تعقیب موجود نباشد؛

اما اگر اعلام کننده شاهد قضیه نبوده، به صرف اعلام نمی توان شروع به تعقیب کرد، مگر آن که دلیلی

بر صحت ادعا وجود داشته باشد. یا جرم از جرایم علیه امنیت داخلی یا خارجی باشد.

مواد مرتبط: ماده ۶۶ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، ماده ۶۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ماده ۵۷۲ قانون

تجزیرات مصوب ۱۳۷۵

ماده ۶۶ سازمان‌های مردم‌نهادی که اساسنامه آنها در زمینه حمایت از اطفال و نوجوانان، زنان، اشخاص بیمار و دارای ناتوانی جسمی یا ذهنی، محیط‌زیست، منابع طبیعی، میراث فرهنگی، بهداشت عمومی و حمایت از حقوق شهروندی است، می‌توانند نسبت به جرائم ارتكابی در زمینه‌های فوق اعلام جرم کنند و در تمام مراحل دادرسی شرکت کنند.

تبصره ۱- در صورتی که جرم واقع شده دارای بزه‌دیده خاص باشد، کسب رضایت وی جهت اقدام مطابق این ماده ضروری است. چنانچه بزه‌دیده طفل، مجنون و یا در جرائم مالی سفیه باشد، رضایت ولی، قیم یا سرپرست قانونی او اخذ می‌شود. اگر ولی، قیم یا سرپرست قانونی، خود مرتکب جرم شده باشد، سازمان‌های مذکور با اخذ رضایت قیم اتفاقی یا تأیید دادستان، اقدامات لازم را انجام می‌دهند.

تبصره ۲- ضابطان دادگستری و مقامات قضایی مکلفند بزه‌دیدگان جرایم موضوع این ماده را از کمک سازمان‌های مردم‌نهاد مربوطه، آگاه کنند.

تبصره ۳- سازمان‌های مردم‌نهاد در صورتی می‌توانند از حق مذکور در ماده (۶۶) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ استفاده کنند که از مراجع ذی‌صلاح قانونی ذی‌ربط مجوز اخذ کنند و اگر سه بار متوالی اعلام جرم یک سازمان مردم‌نهاد در محاکم صالحه به طو قطعی رد شود، برای یکسال از استفاده از حق مذکور در ماده (۶۶) قانون ذکر شده، محروم می‌شوند!

تبصره ۴- اجرای این ماده با رعایت اصل یکصد و شصت و پنجم (۱۶۵) قانون اساسی است و در جرائم منافی‌عفت سازمان‌های مردم‌نهاد موضوع این ماده می‌توانند با رعایت ماده (۱۰۲) این قانون و تبصره‌های آن تنها اعلام جرم نموده و دلایل خود را به مراجع قضائی ارائه دهند و حق شرکت در جلسات را ندارند.

مواد مرتبط: ماده ۷۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: سفیه: شخصی که عقل معاش ندارد/ منافی عفت: مخالف اخلاق و پاک‌دامنی

ماده ۶۷ گزارش‌ها و نامه‌هایی که هویت گزارش دهنندگان و نویسندگان آنها مشخص نیست، نمی‌تواند مبنای شروع به تعقیب قرار گیرد، مگر آن که دلالت بر وقوع امر مهمی کند که موجب اخلال در نظم و امنیت عمومی است یا همراه با قرائنی باشد که به نظر دادستان برای شروع به تعقیب کفایت می‌کند.

مواد مرتبط: ماده ۶۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و ماده ۶۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

.....

.....

.....

ماده ۶۸ شاکی یا مدعی خصوصی می‌تواند شخصاً یا توسط وکیل شکایت کند. در شکوائیه موارد زیر باید قید شود:

الف- نام و نام خانوادگی، نام پدر، سن، شغل، میزان تحصیلات، وضعیت تأهل، تابعیت، مذهب، شماره شناسنامه، شماره ملی، نشانی دقیق و در صورت امکان نشانی پیام‌نگار (ایمیل)، شماره تلفن ثابت و همراه و کدپستی شاکی

ب- موضوع شکایت، تاریخ و محل وقوع جرم

پ- ضرر و زیان وارده به مدعی و مورد مطالبه وی

ت- ادله وقوع جرم، اسامی، مشخصات و نشانی شهود و مطلعان در صورت امکان

ث- مشخصات و نشانی مشتکی عنه یا مظنون در صورت امکان

تبصره- قوه قضائیه مکلف است اوراق متحدالشکل مشتمل بر موارد فوق را تهیه کند و در اختیار مراجعان قرار دهد تا در تنظیم شکوائیه مورد استفاده قرار گیرد. عدم استفاده از اوراق مزبور مانع استماع شکایت نیست.

مواد مرتبط: ماده ۶۹ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و مواد ۸ و ۱۰ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: مشتکی عنه: طرف شکایت، کسی علیه او شکایت مطرح می‌شود/ مظنون: مورد ظن/

متحدالشکل: دارای شکل یکسان و واحد / استماع: شنیدن

.....

.....

.....

ماده ۶۹ دادستان مکلف است شکایت کتبی و شفاهی را همه وقت قبول کند. شکایت شفاهی در صورت مجلس قید و به امضاء یا اثر انگشت شاکی می‌رسد. هرگاه شاکی سواد نداشته باشد، مراتب در صورت مجلس قید و انطباق شکایت با مندرجات صورت مجلس تصدیق می‌شود.

مواد مرتب‌ت: ماده ۷۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و ماده ۳۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۷۰ در مواردی که تعقیب کیفری، منوط به شکایت شاکی است و بزه‌دیده، محجور می‌باشد و ولی یا قیم نداشته یا به آنان دسترسی ندارد و نصب قیم نیز موجب فوت وقت یا توجه ضرر به محجور شود، تا حضور و مداخله ولی یا قیم یا نصب قیم و همچنین در صورتی که ولی یا قیم خود مرتکب جرم شده یا مداخله در آن داشته باشد، دادستان شخصی را به عنوان قیم موقت تعیین و یا خود امر کیفری را تعقیب می‌کند و اقدامات ضروری را برای حفظ و جمع آوری ادله جرم و جلوگیری از فرار متهم به عمل می‌آورد. این حکم در مواردی که بزه‌دیده، ولی و یا قیم او به عللی از قبیل بیهوشی قادر به شکایت نباشد نیز جاری است.

تبصره- در خصوص شخص سفیه فقط در دعاوی کیفری که جنبه مالی دارد رعایت ترتیب مذکور در این ماده الزامی است و در غیر موارد مالی، سفیه می‌تواند شخصاً طرح شکایت نماید.

مواد مرتب‌ت: ماده ۷۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و ماده ۷۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: محجور: فرد فاقد اهلیت / منوط به: وابسته به / فوت وقت: از بین رفتن وقت

ماده ۷۱ در مواردی که تعقیب کیفری منوط به شکایت شاکی است، اگر بزه‌دیده طفل یا مجنون باشد و ولی قهری یا سرپرست قانونی او با وجود مصلحت مولی‌علیه اقدام به شکایت نکند، دادستان موضوع را تعقیب می‌کند. همچنین در مورد بزه‌دیدگانی که به عللی از قبیل معلولیت جسمی یا ذهنی یا کهولت سن، ناتوان از اقامه دعوی هستند، دادستان موضوع را با جلب موافقت آنان تعقیب می‌کند.

در این صورت، در خصوص افراد محجور، موقوف شدن تعقیب یا اجرای حکم نیز منوط به موافقت دادستان است.

مواد مرتبط: ماده ۷۰ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: مولی علیه: شخصی که تحت ولایت و سرپرستی قرار گرفته / ولی قهری: پدر و پدربزرگ / موقوف شدن: متوقف شدن

✍

.....

.....

.....

ماده ۷۲ هرگاه مقامات و اشخاص رسمی از وقوع یکی از جرایم غیرقابل گذشت در حوزه کاری خود مطلع شوند، مکلفند موضوع را فوری به دادستان اطلاع دهند.

مواد مرتبط: ماده ۳۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۰، ماده ۲۹ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، بند ج ماده ۳ ق.ا.ق.ت.د.ع.ا مصوب ۱۳۸۱، مواد ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۳ و ۶۰۶ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵ و ماده ۱۳ قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۹۰

✍

.....

.....

.....

ماده ۷۳ دادستان در اموری که به بازپرس ارجاع می‌شود، حق نظارت و ارائه تعلیمات لازم را دارد.

مواد مرتبط: شق ه ماده ۳ ق.ا.ق.ت.د.ع.ا مصوب ۱۳۸۱ و مواد ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۸۹، ۱۰۵ و ۲۶۶ الی ۲۶۹ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

✍

.....

.....

.....

ماده ۷۴ دادستان می‌تواند در تحقیقات مقدماتی حضور یابد و بر نحوه انجام آن نظارت کند؛ اما

نمی‌تواند جریان تحقیقات را متوقف سازد.

مواد مرتبط: شق ه ماده ۳ ق.ا.ق.ت.د.ع.ا مصوب ۱۳۸۱ و مواد ۷۳، ۷۵، ۷۶ و ۹۲ ق.ا.د.ک مصوب

۱۳۹۲

.....

.....

.....

.....

ماده ۷۵ نظارت بر تحقیقات بر عهده دادستانی است که تحقیقات در حوزه او به عمل می‌آید، هر

چند راجع به امری باشد که خارج از آن حوزه اتفاق افتاده است.

مواد مرتبط: مواد ۲۶، ۷۳ و ۷۴ ق.ا.د.ک مصوب ۱۳۹۲

.....

.....

.....

.....

ماده ۷۶ دادستان پیش از آنکه تحقیق در جرمی را از بازپرس بخواهد یا جریان تحقیقات را به

طور کلی به بازپرس واگذار کند، می‌تواند اجرای برخی تحقیقات و اقدامات لازم را از بازپرس تقاضا کند. در این صورت، بازپرس مکلف است فقط تحقیق یا اقدام مورد تقاضای دادستان را انجام دهد و نتیجه را نزد وی ارسال کند.

مواد مرتبط: شق ه ماده ۳ ق.ا.ق.ت.د.ع.ا مصوب ۱۳۸۱ و مواد ۷۳ الی ۷۵ ق.ا.د.ک مصوب ۱۳۹۲

.....

.....

.....

.....

ماده ۷۷ در صورت مشهود بودن جرایم موضوع بندهای (الف)، (ب)، (پ) و (ت) ماده (۳۰۲) این

قانون، تا پیش از حضور و مداخله بازپرس، دادستان برای حفظ آثار و علائم، جمع‌آوری ادله وقوع جرم و جلوگیری از فرار و مخفی شدن متهم اقدامات لازم را به عمل می‌آورد.